

Persbericht
20 december 2010 – Rekenhof

Verslag aan het federale parlement:
Leren van buitenlandse militaire operaties

20 december 2010 – In zijn verslag aan het federaal parlement heeft het Rekenhof onderzocht of Defensie lessen trekt uit de evaluaties van de buitenlandse operaties, om zo de efficiëntie en effectiviteit van zijn toekomstige operaties te verbeteren.

Deelname aan operaties voor vrede en veiligheid in het buitenland is de huidige kernopdracht van Defensie. De parlementaire Rwanda-commissie (1998) wees Defensie erop dat het noodzakelijk is de buitenlandse operaties grondig te evalueren en de resultaten van die evaluatie om te zetten in operationele richtlijnen voor volgende operaties. Het Rekenhof heeft onderzocht of Defensie wel degelijk lessen trekt uit de evaluaties van de buitenlandse operaties, om zo de efficiëntie en effectiviteit van zijn toekomstige operaties te verbeteren. Daartoe heeft het nagegaan of:

- Defensie beschikt over degelijke informatie over de voorbereiding en de uitvoering van de buitenlandse operaties;
- Defensie het trekken en het leren van de lessen bij de buitenlandse opdrachten goed heeft georganiseerd;
- Defensie de getrokken lessen in daaropvolgende buitenlandse operaties effectief benut.

Het onderzoek leidde tot de volgende vaststellingen.

Defensie is in internationale operaties slechts één van de spelers en heeft daarom een beperkte impact op de bepaling van de doelstellingen, de wijze van uitvoering en de beoordeling of internationale militaire operaties hun doel bereiken. Dat alles gebeurt op het niveau van de internationale koepels (NATO, EU, VN).

Defensie beschikt niet over een overkoepelend en geïntegreerd evaluatiesysteem en is daarom aangewezen op versnipperde informatiestromen om de buitenlandse operaties te beheren en te evalueren

Defensie heeft wel een degelijk systeem (lessons learned) ontworpen met heel wat potentieel om informatie over problemen bij de buitenlandse opdrachten te verzamelen, te analyseren en te verspreiden. De organisatie en de aansturing van het systeem zijn daarentegen nog niet volledig ontwikkeld. Daardoor heeft Defensie onvoldoende zicht op het gebruik van evaluatieresultaten en bestaat het risico dat wat geleerd is, onvoldoende wordt benut.

- Het systeem “lessons learned” is beperkt tot de uitvoering van de buitenlandse operaties.
- De systemen voor de analyse, de opvolging en de implementatie van de lessen zijn niet voldoende consistent.
- De sectie Evaluatie & Lessons Learned stuurt het leerproces weinig aan. Ze volgt alleen het verloop van het proces op. Daardoor wordt de kwaliteit van de evaluaties inhoudelijk niet voldoende bewaakt.
- Twee informatiekanaalen, de databank “lessons learned” en het “globaal concept evaluatie”, lopen naast elkaar en zijn niet op elkaar afgestemd. Daardoor ontstaan overlapping en hiaten in de opvolging, met efficiëntieverlies tot gevolg.

Hoewel Defensie veel lessen uit de operaties trekt, worden de resultaten van evaluaties van de afgeronde operaties niet altijd benut. Structurele problemen worden niet voldoende bewaakt en lessen worden te weinig omgezet in beleid. Voor een deel vloeit dat voort uit de

breder context zoals de personeelsproblematiek (vergrijzing manschappen...) en de beschikbare budgettaire ruimte.

Het Rekenhof beveelt Defensie aan de evaluatie meer geïntegreerd en overkoepelend aan te sturen. Een transparant verantwoordingskader over de buitenlandse operaties kan de manier waarop de minister van Landsverdediging het parlement informeert, structureren.

Het Rekenhof is van oordeel dat het systeem om lessen te trekken met andere beschikbare informatiebronnen moet worden uitgebreid, zodat Defensie een vollediger zicht op de problemen krijgt. Door een betere samenwerking met en afstemming op de evaluatiecellen bij de Land-, Lucht-, Marine- en Medische Component, kan relevante kennis worden benut.

Het Rekenhof formuleert de volgende aanbevelingen:

- Defensie moet de rapporteringskanalen integreren en alle lessen in een uniek systeem registreren dat toegankelijk is voor alle betrokkenen. Daardoor wordt dubbel gebruik in briefings, coördinatievergaderingen, richtlijnen en procedures vermeden..
- De ingevoerde lessen moeten worden gevalideerd aan de hand van de NATO-criteria. Dat zal het lessons learned systeem effectiever maken.
- Het hele proces moet in een consistent en transparant systeem worden opgevolgd en bewaakt.
- Het gebruik van het lessons learned systeem door de hiërarchische lijn moet meer aantoonbaar zijn.
- Om lessen op beheers- en beleidsmatig niveau te trekken acht het Rekenhof het aangewezen diepgaande analyses te maken van de informatie uit meerdere operaties, zodat patronen kunnen worden geïdentificeerd (bijv. herhaaldelijk terugkerende tekortkomingen).

In zijn antwoord op het ontwerpverslag was de minister het niet eens dat de informatievoorziening aan het parlement beter kan.

De minister van Defensie ging in zijn antwoord niet in op de aanbevelingen van het Rekenhof.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Leren van buitenlandse militaire operaties* werd bezorgd aan het federale parlement. Het verslag (58 blz.), de samenvatting (2 blz.) en dit persbericht zijn terug te vinden op de website van het Rekenhof: www.rekenhof.be.

Contactpersoon:
Karl Hendrickx
Cel Federale Publicaties
Tel. 02 551 89 90